

Vacskamati virágja

CSALÁDI MESEJÁTÉK KÉT RÉSZBEN

Lázár Ervin művei alapján írta: Dávid Ádám

Kézirat

Személyek:

ÍRÓ, később SZEGÉNYEMBER, MIKKAMAKKA, DÖMDÖDÖM, BRUCKNER
SZIGFRID, FÁJDALOM, BERZSIÁN

LÁNY, később AROMO, LÓ SZERAFIN, DIDEKI, RIBIZLI

FIÚ, később A MÁSIK TÉLAPÓ, MIKKAMAKKA, VACSKAMATI, DÖMDÖDÖM,
VACSKAMATI VIRÁGJA, AL CAPONE, TROPKÓ ÚR, SRÓF MESTER, VIOLIN

ANYA, később TÜNDÉR, VACSKAMATI, ASSZONY, PINCÉRNŐ, ZSEBENCI
KLOPÉDIA

SZOMSZÉD, később PUNK TATA, NAGYAPA, CIRKUSZIGAZGATÓ, FŐKÖVÉR,
BOHÓC, BÖHÖM EMBER, POROSZLÓ, NAGY ZOÁRD, SZÖRNYETEG LAJOS,
SZŐRÉNSZŐR TEJBAJSZÁN, ÁTTENTŐ REDÁZ

ELSŐ FELVONÁS

Első jelenet

Vidéki bérház egy öreg fűzfa árnyékában. A földszinten bedeszkázott ablakok, az emeleten egy lakás keresztmetszete. A dolgozószoba íróasztala fölé görnyed az író piros ingben, farmernadrágban. Előtte több telefirkált füzet, az írógépből szinte érintetlen papír. A falon gyerekrajzok gyűrűjében áprilisi naptároltal Berzsenyi Dániel portréjával, a másik falon kuszán teleszuszakolt könyvespolc, előtte karosszék. A háttérben ablak, amelyen át a péceli Ráday-kastélyra lehet rálátni. A gyerekszobában a lány a Csigabiga, gyere ki... dallamát dúdolva néz ki az ablakon, a fiú pedig papírfecnikkel tömködi tele a zsebeit. Közben az anya épp indulni készül. Bekukkant az íróhoz, de nem akarja zavarni, úgyhogy lábujjhegyen távozik. Az előszobában fogas, rajta fekete kalap. A lakástól balra lépcsőházban az anya összefut az ősz szakállú szomszéddal, aki épp meglocsolja a virágokat

- ANYA Jó reggelt, Pomogács bácsi!
- SZOMSZÉD Adjon Isten, Zsuzsikám! A madarak azt csiripolták nekem ma hajnalban, hogy kiskegyednek születésnapja van. Igaz-e?
- ANYA *(nevetve)* Jól értesült madarak fészkelnek errefelé.
- SZOMSZÉD Hát akkor élteszen soká a Jóisten, galambom! *(Meghúzza anya fülét)* Füled érjen bokáig, de legalább egy arasznyit nyúljon!
- ANYA *(felszisszen)* Köszönöm szépen, igazán figyelmesnek tetszik lenni.
- SZOMSZÉD Aztán hová-hová ilyen korán?
- ANYA Csak kiugrom a piacra egy szép, kövér kacsáért. Pecsénye lesz ebédre.
- SZOMSZÉD Hmmm, az jól hangzik! És mit szól a virágokhoz, Zsuzsi drágám?
- ANYA Gyönyörűek, Pomogács bácsi. Én néha elfelejtem meglocsolni a szobanövényeinket, aztán meg persze túllocsolom őket.
- SZOMSZÉD A földben van a titok! Mert ez nem akármilyen dunántúli termőtalaj ám! A nagyra becsült író úr...
- ANYA Tudom, tudom: együtt hozták fel a Ladával Rácegrespusztáról.
- SZOMSZÉD Úgy bizony, egyenesen a Nagyszederfa mellől! Szegény író úr – a szívem szakadt meg, ahogy a gyerekkori történeteit hallgattam arról a régen letűnt tanyavilágról, ahol a fa alatt hallgatta az öregek meséit.
- ANYA A gyerekeknek Rácpácegresként szokta emlegetni. Hiányzik neki a puszta, annyi szent. De hát mit lehet tenni? Talán egy napon kiírja magából az egészszet, és az könnyít majd a lelkén.
- SZOMSZÉD Imádkozzunk, hogy mindketten egészségben megérjük azt a napot. Na de eleget fecsegtem, hagylak piacolni, aranyom! Aztán siess ám haza, mert a rádióban bemondták, hogy dél körül hószállingózás várható.

ANYA Bolondos egy hónap ez az április, nem igaz? Délelőtt tűz az emberre a napfény, úgy érzi, mindjárt itt a nyár, aztán meg egyszeriben sötét lesz, és lecsap egy kósza hófelhő. Hiába, a születésnapom táján bármi megtörténhet...

Anya int a szomszédnak, majd lemegy a lépcsőn, és balra el. A szomszéd még tesz-vesz a virágokkal, aztán a lépcsőház tetején ő is balra el

Második jelenet

Az író gépelni kezd, majd néhány másodperccel később mondja is, amit ír, mintha narrátor lenne. Minden új bekezdés előtt megáll, elgondolkozik, kinéz az ablakon. Közben a lány a gyerekszoba ablakánál hirtelen elkap valamit, és a tenyerébe fogja. Utána gyorsan az asztalához szalad, és pár vonallal rajzot készít, majd a műalkotást becsúsztatja élénkpiros mappájába, és a mappát szintén piros tarisznyába rakja. A monológ végén elindul a gyerekszobából a dolgozó felé

ÍRÓ Én nem bánám, ha néha-néha meglátogatna a Szomorúság. Mondjuk, havonta egyszer. Vagy inkább félévenként. Elüldögélhetne itt. Még be is sötétítenék a kedvéért. Összehúznám magam. És sajogna, sajogna a szívem.

De hogy mindennap eljön! Na nem, azt már mégsem! Alig merek már kinézni az ablakon. Ott szokott előbukkanni a Szomorúság, a faluvégi dombhát mögül. Hű, komor ám, akár a köd a hajnali szürkületben! Lép egyet, s már a Ráday-kastély tetején van, még egyet, s már itt áll a vasúti kocsma udvarán; s mi neki onnan az én ablakom! Semmi. Már kopog. *(Az ablak felől egy kis köd gomolyog be a szobába)*

Átszivárog az ablaküvegen, betelepszik a szobámba. Reménykedem mindig, hogy nem hozzám jön. Annyian lanknak errefelé... És már kopog is, kopp... kopp.

A lány kopog az ajtón, majd rögtön utána be is dugja a fejét a dolgozószoba ajtaján

LÁNY Apu!

ÍRÓ Tessék!

LÁNY Bejöhetek?

ÍRÓ Be.

A lány bejön, olyan méltóságteljesen, amennyire csak egy ötévestől telik

LÁNY   Írsz?
ÍRÓ   Láthatod.
LÁNY   Mit írsz?
ÍRÓ   Egy történetet.
LÁNY   Nemlétezik történetet?
ÍRÓ   Micsodát?
LÁNY   A Maul mondta, hogy te mindig olyan nemlétezik történeteket írsz.
ÍRÓ   Ki az a Maul?
LÁNY   Velem jár oviba, tudod, akinek az apukája mindig olyan kacskaringósan néz.
ÍRÓ   Görbén.
LÁNY   Én nagyon örülök neki, hogy te nemlétezik történeteket írsz.
ÍRÓ   Nagyszerű! Akkor meg vagyok mentve.
LÁNY   Most nagyon meg vagy mentve.
ÍRÓ   Nagyon? Miért?
LÁNY   Mert hoztam neked egy nemlétezik történetet.
ÍRÓ   Na, erre kíváncsi vagyok. Mondd el.
LÁNY   Nem elmondós. Itt van a kezemben.
ÍRÓ   Akkor mutasd.

A lány az író kezébe nyom egy kétpettyes katicát.

LÁNY   Na, mi ez?
ÍRÓ   Ez? Egy katicabogár.
LÁNY   Nézd meg jobban!
ÍRÓ   Akárhogy nézem, katicabogár.
LÁNY   Számold meg a pöttyeit!
ÍRÓ   Kettő.
LÁNY   Na, látod! Akkor ez öt pöttyét elvesztette. Vagy ellopták tőle. Ha pedig se nem ellopták, se nem elvesztette, akkor ez egy nemlétezik katicabogár.
ÍRÓ   Sajnos, kislányom, ez egy létezik katica.
LÁNY   Nem látod, hogy két pöttye van?
ÍRÓ   Dehogynem. De teljesen szabályosan van neki két pöttye.
LÁNY   Két pöttyel született?

ÍRÓ Igen. Úgy hívják, változékony katica. Latinul *Coccinella bipunctata*.
LÁNY És amelyiknek rendes hét pöttye van, az is punktata?
ÍRÓ Az is, csak éppen *septempunctata*.
LÁNY És hogyha látok egy olyan katicát, amelyiknek tíz pöttye van, az is létezik katica?
ÍRÓ Hát az én fejem sem káptalan. De várjál, mindjárt megnézem. Valamelyik könyvben biztos benne van.

Az író kutakodni kezd a könyvespolcon

LÁNY Micsoda nem a te fejed?
ÍRÓ Káptalan.
LÁNY Az mit jelent?
ÍRÓ Hogy én se tudhatok mindent.
LÁNY És akinek a feje káptalan, az mindent tud?
ÍRÓ Majdnem mindent.
LÁNY A tízpöttyös katicát is?
ÍRÓ Azt is.
LÁNY De te nem tudod.
ÍRÓ Én nem.
LÁNY Akkor a te fejed kápos.
ÍRÓ Hát bizony, eléggé kápos. Na, itt a könyv.

A lány betűzni kezdi a könyv címét

LÁNY Zse-ben-ci, klo-pé-di-a.
ÍRÓ Igen, ügyes vagy: ez a zsebenci klopédia. Nahát! Egy pillanat. (*Felírja a nevet*)
LÁNY Benne van a tízpettyes katica?
ÍRÓ Benne. A latin neve *Coccinella decempunctata*.
LÁNY És olyan is van, amelyiknek egy pöttye sincs?
ÍRÓ Nézzük csak... A *Természettudományi kislexikonban* talán olyat is találunk. Tessék: úgy hívják: bogánecs-katica.
LÁNY Szegény... mondj egyet, amelyiknek sok pöttye van!

ÍRÓ Sok pötty... sok pötty... na nézd csak! Ennek huszonnégy van. Úgy hívják, lucernaböde. És nagyon kártékony bogár.

LÁNY Ő is punktata?

ÍRÓ De még mennyire! *Subcoccinella vigintiquatuor punctata*.

LÁNY És ha egyszer katicabogár, miért hívják... hogy is mondtad a nevét?

ÍRÓ Lucernaböde.

LÁNY Na, annak!

ÍRÓ Az van ideírva, hogy katicabogarak. És... várj, megszámolom... negyvenhétféle van belőlük. De a neve nem mindnek katica.

LÁNY Hát akkor mi?

ÍRÓ Van itt böde, bödice, félböde, füsskata, szerecsenatka, sőt fekete-sárga katóka is van.

LÁNY És százpettyes katica?

ÍRÓ Százpettyes? Az nincs.

LÁNY Nincs benne a könyvben?

ÍRÓ Nincs. Sem a könyvben, sem a valóságban.

LÁNY De amikor én láttam.

ÍRÓ Százpettyes katicát?

LÁNY *(előveszi a legújabb rajzát)* Azt. Aranylottak meg ezüstlöttek a pöttyei, és szárnya nem volt, nem szárnyal repült, hanem olyan forgóval, ami a helikopternek van.

ÍRÓ Ne mondd! Akkor az egy helitica. Vagy katikopter.

LÁNY Helitica és katikopter. Amikor láttam, éppen azzal a bácsival beszélgetett, akit annyit emlegettél.

ÍRÓ Milyen bácsit?

LÁNY Hát a Punk tatát!

ÍRÓ Na nézd csak, tényleg! Tehát a százpettyes helitica, vagyis katikopter, beszélgetett a jó öreg Punk tatával.

LÁNY Igen. És nagyokat nevettek... Nem hiszed?

ÍRÓ Dehogynem. Nem azért írok én nemlétezik történeteket, hogy ne higgyem.

LÁNY De ez nem nemlétezik történet, ez létezik történet. *(Főlemeli az ujját)* Figyelj csak!

Mézsárga fény villan. A fényhatások később is a történet mesébe fordulását jelzik. A lány az asztal mögül elővarázsolja a százpettyes katica bábját, amely a rajza alapján készült. A

későbbi mesefigurák is a dolgozószoba falára kerülő gyerekrajzok stílusában készülnek. A lány berregni kezd, a feje fölött köröz a százpettyes katicával, majd leszáll vele az íróasztalra, és meg-megforgatja a légsavarját

LÁNY   Na ugye!

Az író pár másodpercig szájtátva figyeli a jelenetet, majd kopognak

ÍRÓ   Tessék!

A szomszéd lép be Punk tatának öltözve. Ruhája furcsa keveréke egy elfuserált bohócnak és egy kivénhedt punknak: piros-fehér csíkos hosszú ujjú pólója van, szakadt fekete farmerja lelógó láncokkal, festett arca, fülbevalója, és ősz haját irokézfrizurára fazonírozták

PUNK TATA   Jó napot. Punk tata vagyok. Nem látták a heliticámat? Azaz a katikopteremet?

ÍRÓ és LÁNY   De itt van!

PUNK TATA   Na végre! Mindig elcsavarog.

Punk tata kezébe veszi a százpettyes katicát, lehuppan vele a karosszékre, az ölébe fekteti, és ringatni kezdi

LÁNY   Látod, mégis hoztam neked egy nemlétezik-létezik történetet.

ÍRÓ   Nagyon rendes vagy. *(Mosolyogva Punk tatára bámul)*

LÁNY   Megírod?

ÍRÓ   Meg.

LÁNY   A Maul úgyse fogja elhinni.

PUNK TATA   A Maul nem számít, nagyon kápos a feje. Na, mi megyünk is. Gyere, Heliticám! *(A százpettyes katica el akar repülni)* Katikopter, eleget kóboroltál!

Punk tata és a százpettyes katica el

Harmadik jelenet

A lány az íróasztalon talál egy füzetet, és kibetűzi a kézzel ráírt, majd áthúzott címet

LÁNY „Szár-nyas em-be-rem”. Ezt mikor írtad?
ÍRÓ Tegnap.
LÁNY Mese?
ÍRÓ Valami olyasféle akart lenni.
LÁNY Olvasd föl!
ÍRÓ Nem lehet.
LÁNY Miért?
ÍRÓ Mert rossz.
LÁNY Hogyhogy rossz?
ÍRÓ Nem sikerült.
LÁNY És most mit csinálsz vele?
ÍRÓ Itt marad ebben a füzetben. Ez lesz a koporsója. Majd egyszer talán nekifogok újra, és megírom. Hátha sikerül.
LÁNY És ezt nem mutatod meg senkinek?
ÍRÓ Nem.
LÁNY Nekem se?
ÍRÓ Neked se. Mondtam már, hogy rossz.
LÁNY De én nagyon-nagyon szeretném hallani.
ÍRÓ Nem lehet. Nagyon-nagyon rossz mese.
LÁNY Amit te írsz, az nekem sohase nagyon-nagyon rossz. Akkor legalább mondd el röviden, miről szól!
ÍRÓ Hát nem bánom. Egy emberről szól, aki nagyon szeretne repülni. Hisz benne, hogy neki egyszer szárnya nő. Vakítóan fehér szárnyai vannak. De az ember nem tud fölrepülni, mert a szárnya iszonyatosan súlyos. Meg sem tudja mozdítani. Összeesik a hatalmas súly alatt, beszakad alatta az aszfalt, egyre lejjebb süllyed, még megvillan a hófehér szárnyvég, és összezárul fölötte a föld.
LÁNY És?
ÍRÓ Mit és?
LÁNY Hogy van tovább?
ÍRÓ Sehogy. Ennyi az egész.

LÁNY   Mi lesz a fehér szárnyú emberrel?
ÍRÓ   Hallottad. Elnyelte a föld.

A lány homlokráncolva néz maga elé, majd dacosan a naptárra pillant

LÁNY   Biztos a Berzsián miatt van az egész.
ÍRÓ   Ki az a Berzsián?
LÁNY   Aki olyan csúnyán néz.
ÍRÓ   Hol, kislányom?
LÁNY   Hát ott, a falon! *(A naptárra mutat)*
ÍRÓ   Ja, Berzsényi... a balladaköltő.
LÁNY   Megyek én is költeni, de én jobb ladát írok majd, mint ez a csúnya Berzsián. *(Dúdolva kifelé indul)*
Csigabiga, gyere ki,
ég a háza, Dideki...
ÍRÓ   Várj csak, kinek a háza ég?
LÁNY   Hát nem érted? A Didekinek!
ÍRÓ   Dehogynem, most már értem. *(Felírja mindkét nevet, közben a lány elővesz egy rajzot)*
LÁNY   Mióta leégett Dideki háza, egy vasúti kocsiban lakik a város szélén Ribizlivel.
ÍRÓ   Ribizlivel?
LÁNY   Igen, a repülő kutyával. *(Mutatja a rajzon)*
ÍRÓ   Kutya, és repül? Nem gonosz egy jószág?
LÁNY   Még hogy Ribizli gonosz kutya?! Tudod te, mit beszélsz? Mit gondolsz, ki keresi fel a magukra hagyott, síró kisgyerekeket, ki mókázik nekik addig, amíg el nem mosolyodnak? Ribizli, ha nem tudnád. És ha egy kisgyerek elejti a vajás kenyerét, ki ügyel rá, hogy ne a vajás felére essen? Ribizli, ha nem tudnád, aki amúgy virágillattal táplálkozik.
ÍRÓ   Érdekes. És télen nem hal éhen?
LÁNY   Nem, mert Dideki kertjében mindig virítanak a virágok. Minden évben eltesz pár illatbefőttet is, ínséges időkre. Csak van egy fekete kalapos, fura alak, aki azt terjeszti Ribizliről, hogy veszélyes. Még Berzsiánt meg a barátait is sikerül becsapnia.
ÍRÓ   Rettentő ádáz fickó lehet.

LÁNY   Úgy is hívják, hogy Áttentő Redáz. Ó, az az éjfejú százszorjajnekünk!
Ugye te le tudod győzni?

ÍRÓ   Hogy én? Hát... persze, majd megpróbálom.

LÁNY   Dideki számítani fog rád, kedves Berzsián! (*A lány el*)

ÍRÓ   Berzsián és Dideki. Egész jól hangzik!

Az író leül, kitépi az előző lapot az írógépből, újat fűz be, és leírja a címet: Berzsián és Dideki. Büszkén felpillant, és észreveszi a naptáron a bekarikázott dátumot

ÍRÓ   Április 15.?! Ó, én vadszamar! Ma van az én vadmacskám születésnapja,
és még a fülét se húztam meg reggel. Azt se mondtam, fapapucs!

Negyedik jelenet

Bejön a fiú nagy zsebes farmernadrágban, piros flanelingben és zsebes, kötött mellényben. Oldalán tarisznya, amiből zöld mappa kandikál ki. Komoly képpel az író elé áll

FIÚ   Turgudsz igrígy bergeszérgélnirgi?

ÍRÓ   Nergem.

FIÚ   Hávát ivígy?

ÍRÓ   Ivígy seve.

FIÚ   Avakkovor nevem tuvuduvunk beveszévelgevetnivi.

ÍRÓ   Bivizovony.

Csönd. A fiú csalódott képpel ácsorog, az író meg egy ideig magában duzzog, aztán dühösen felkiált

ÍRÓ   Nem igaz, hogy elfelejtettem! Hogy csípne meg a dér!

Hideg, kék fény, az író dideregni kezd

FIÚ   Jávátszuvunk mávást. Apu, te most ideülsz a karosszékbe!

ÍRÓ   Dehogy ülök! Eszem ágában sincs!

FIÚ De amikor játszunk!

ÍRÓ Játszunk? Ja persze, játszunk. És miért kellene nekem a karosszékre ülnöm?

FIÚ Mert te leszel a szegényember.

ÍRÓ Na persze, mi sem jellemzőbb a szegényemberekre, mint hogy karosszékre ülnek. *(A fiú dühösen néz rá)* Jó, jó. Te mi leszel?

FIÚ Én a Télapó.

ÍRÓ Ez nagyszerű! Igazán rám férne már egy kis ajándék. *(Leül a karosszékre. A fiú vészjóslóan búg)* Remélem, Télapó, jó nehéz a puttonyod.

A fiú abbahagyja a búgást, a kezét leereszti

FIÚ Milyen puttonyom?

ÍRÓ Amiben az ajándékokat hozod.

FIÚ Ááá, én nem az a Télapó vagyok. A másik!

ÍRÓ A másik? Melyik?

A fiú újra búgni kezd, a keze fönn, majd sziszegve beszél

MÁSIK TÉLAPÓ Ebben a zsebemben *(a jobb zsebére üt)* van a jég meg hó, ebben a hideg, téli szelek *(a bal zsebére üt)*, ebben van a dér *(jobb mellényzsebére üt)*, ebben meg a zúzmaranéni *(bal mellényzsebére üt)*.

A férfi összébb húzza magán az ingjét

SZEGÉNYEMBER *(vacogva)* Még szerencse, hogy nincs több zsebed.

MÁSIK TÉLAPÓ Ne beszélj annyit, szegényember, mert kieresztem a jégt és a hót.

A másik Télapó a jobb zsebéből előhúzza egy marék papírgalacsint, és a szegényember feje fölé szórja. Nagy pelyhekben hullani kezd a hó, a szegényember didereg

SZEGÉNYEMBER Ha ezt előre mondod, melegebben felöltözöm.

A másik Téalapó a bal zsebébe nyúl, és széles mozdulattal kiereszti a szeleket. Közben zúgni, susogni kezd, mire beindul egy szélgép, és a hópelyhek ferdén hullanak, mintha kegyetlen téli vihar tombolna a szobában. A mellényzsebéből csillámport is szór a szegényember felé, attól fogva az is hullik fentről, és kezdi ellepni a karosszék környékét, amelyben a behavazott szegényember meg-megrázkódva összekuporodik

MÁSIK TÉLAPÓ Látom, szegényember, súlyosan fázol.

SZEGÉNYEMBER De még milyen súlyosan! Lassan a szívemen is jégcsapok lógnak. (A másik Téalapó meglepetten néz rá) Akármennyire is a másik Téalapó vagy, mégsem szép tőled, hogy csak havazod, jegezed, szelezed, derezed és zúzmaranénized a szegényembert. Valami jó, valami szegényembernek-való azért akadhatott volna egyik fránya zsebedben. Jaj, megfagyok!

A másik Téalapó kigombolja a mellényét

MÁSIK TÉLAPÓ Na várj, ebben a zsebedben is hoztam valamit. Szegényembernek-valót. (Az inge zsebébe nyúl)

SZEGÉNYEMBER Mi az?

MÁSIK TÉLAPÓ Téli csillagok. (Úgy tesz, mintha valami nehéz csomagot dobna felfelé, mire eláll a hóesés, a plafonon pedig felragyog néhány foszforeszkáló csillag)

SZEGÉNYEMBER (erősen vacogva) Ez nagyon szép tőled, Téalapó, de csak annyit értél el vele, hogy díszkivilágítás mellett fagyok meg.

A másik Téalapó lép egyet a szegényember felé

MÁSIK TÉLAPÓ Mit is mondtál, miből raktatok nagy tüzet hideg teleken, amikor gyerek voltál Rácpácegresen?

SZEGÉNYEMBER Rőzséből.

MÁSIK TÉLAPÓ Azt is hoztam!

SZEGÉNYEMBER Mit?

MÁSIK TÉLAPÓ Rőzsetüzet.

SZEGÉNYEMBER Már hogy hoztál volna, kedves Téalapó, amikor nincs is több zsebed?

MÁSIK TÉLAPÓ De-de!

A másik Téalapó vigyorogva megfordul, és rácsap a farzsebére

ÍRÓ Tényleg! A farzseb! *(A közönség felé)* Kedves szülők, csak farzsebes nadrágot vegyetek a gyerekeiteknek!

MÁSIK TÉLAPÓ Ide figyelj, szegényember!

A másik Téalapó széles mozdulatot tesz a farzsebe felé, mire elsötétül a színpad; csak a foszforeszkáló papírcsillagokból szivárog némi fény a plafonról. Pár másodperccel később a másik Téalapó tenyerében kigyullad a rőzsetűz (néhány összekötözött gally aljához apró piros fényű zseblámpa van erősítve), és lerakja a karosszék elé. A szegényember mohón előrenyújtja elgémberedett kezét, és megrázza magát, mintha téli álomból ébredne. Egyszeriben lehullanak róla a havak, jegek, derek és zúzmaranénik, az északi-sarki szoba vöröslő fényben dereng

SZEGÉNYEMBER Te nem fázol, Téalapó?

MÁSIK TÉLAPÓ De, egy kicsit én is.

SZEGÉNYEMBER Akkor gyere közelebb.

A másik Téalapó közelebb jön, leguggol a tűz mellé, ő is a láng felé tartja a kezét

MÁSIK TÉLAPÓ Jó meleg.

SZEGÉNYEMBER Ühüm.

Ötödik jelenet

Az egyik csillag lassan leválik a plafonról, és a szoba előtt elrepülve a lépcsőházban ér földet. A fiú és az író csodálkozva nézi, ahogy egy második meg harmadik hullócsillag is elszáll felettük. A rőzsetűz lassan kialszik, és visszatér a rendes világítás

FIÚ Hová tűntek a csillagok?

ÍRÓ Sejtelmem sincs.

FIÚ Mikkamakka biztosan tudná. *(Szünet)* Most te leszel Mikkamakka, jó?

ÍRÓ Mikkamakka? Az meg kicsoda?

A fiú a falra mutat, ahol a naptár mellett az egyik rajzon ott fészít Mikkamakka

FIÚ Nem emlékszel? Az a macskaforma figura, aki majdnem mindent tud...

ÍRÓ ...avagy: majdnem tud mindent. Esetleg: mindent majdnem tud. Hát persze, hogy emlékszem! Neki aztán kápos a feje! (*A fogashoz lép, és fejére teszi a fekete kalapot*) Fekete kalapot hord, piros inget és farmernadrágot. Hát jó, akkor én vagyok Mikkamakka. Te pedig legyél Babó Titti.

FIÚ Rémlik ez a név...

ÍRÓ Még szép, hogy rémlik. Szabó Kristi unokabátyád hívta így magát, mikor akkora fiú volt, mint most te.

FIÚ De rég találkoztunk! Pedig Nagyapánál mindig olyan jól elbeszélgettünk az almafákkal.

MIKKAMAKKA Egyszerű ez annak, aki tud almafául.

Földöntúli fehér fény szivárog felülről. A szomszéd Nagyapának öltözve megjelenik a lépcsőházban, és szép komótosan elkezdí összeszedgetni a csillagokat, majd felállít egy létrát a lakás mögött, és felmászik rajta egy kalapáccsal meg egy marék szöggel

BABÓ TITTI Nappal Nagyapa is szokott beszélni velük. Éjszakánként viszont mindig eltűnik. Szerinted hová mehet?

MIKKAMAKKA Hát te nem tudod?

BABÓ TITTI Nem.

MIKKAMAKKA Na jó, elmagyarázom neked. Láttál már csillagos eget?

BABÓ TITTI Persze.

MIKKAMAKKA Azt is láttad már, hogy időnként egy-egy csillag leesik?

BABÓ TITTI Láttam, azok a hulló csillagok.

MIKKAMAKKA És mindennap több is leesik. Igaz-e?

BABÓ TITTI Igaz... Ez azt jelenti, hogy egyszer csak elfognak az égről a csillagok?

MIKKAMAKKA Na látod. (*Elmosolyodik*) Azt gondolod, hogy mindennap kevesebb csillag van az égen?

BABÓ TITTI Én aztán nem.

MIKKAMAKKA Nem is gondolhatod, mert nincs kevesebb.

BABÓ TITTI Bár nem egészen értem. Mindennap leesik egy csomó, még sincs kevesebb?!

MIKKAMAKKA De nincs ám! Mert Nagyapa minden éjjel összeszedi a lehullott csillagokat, a létráján fölmászik az égig, és szépen visszaszögezi mindeniket.

Nagyapa a létra tetején állva felszögeli a három csillagot a dolgozószoba mennyezete fölötti feketeségbe

BABÓ TITTI   És mi lesz, mi lesz, ha Nagyapa meghal?

MIKKAMAKKA   Ó, te bikfic, hát nem tudod, hogy Nagyapa sohasem hal meg? Az lehet, hogy egyszer majd már nem jár ki az almafaival beszélgetni. Meg talán veled se beszélget, velem se. De minden éjjel veszi a létráját, összeszedi a lehullott csillagokat, és mind visszaszegzi az égre. Mindörökké, a világ végezetéig. Bizony, Babó Titti, ilyen nagyapád van!

Nagyapa lemászik a létráról és eltűnik

Hatodik jelenet

A fehér fény kialszik, az író leteszi a kalapot az íróasztalra, és szomorúan az ablak felé indul

ÍRÓ   Jaj, ne! Már megint itt van!

FIÚ   Kicsoda?

ÍRÓ   Hát a Szomorúság. *(Fel-alá sétál, és ügyet sem vet a fiúra, aki az előszobába szalad, a fogasra dobja a mellényét, és felhúzza magára kopott, ormótlan bakancsát)* Most bukkant fel újra a faluvégi dombhát mögül. Lép egyet, és a Ráday-kastély tetején van, még egyet, s már itt áll a vasúti kocsma udvarán, s mi neki onnan az ablakom! Semmi. Már kopog, aztán átszivárog az üvegen...

A köd újra beszüremlik a szobába, és kezdi elárasztani. A fiú odalép az íróasztalhoz, és fejébe csapja a kalapot – ezzel ő lett Mikkamakka. Zöld fény villan fel fölötte – a Négyszögletű Kerek Erdő fénye

MIKKAMAKKA   Fussunk!

Az író rámered, mintha rossz álomból ébredne, aztán ő is felkapja magára a cipőjét, és kirobognak a lakásból. A lépcsőházban szinte egyhelyben járva haladnak lefelé. A lépcsőfokokon haladva ropogó hangot adnak („RIPP-ROPP”), a lépcsőfordulóknál pedig csoszognak („CSISSZ-CSOSSZ, CSISZI-CSOSZI”). A lépcsőház felénél az író megtorpan

ÍRÓ   Hiába futunk. Úgyis elkap.
MIKKAMAKKA   Mikkamakka vagyok. Ne félj, elviszlek a Négyszögletű Kerek Erdőbe.
Ha benn leszünk a fák közt, már meg vagyunk mentve. Fussunk!

Újabb ropogás és csoszogás, míg le nem érnek az utcára, ahol megcsapja őket a dudáló, pöfékelő autók zaja. Lemegy a függöny, és előtte mennek balról jobbra, majd egyre gyorsabb futást imitálnak egyhelyben. A többi irányból befújtt köd lassan eloszlik. Mikkamakka és az író nevetni kezd, és közben a forgalom fokozatosan elhalkul

Hetedik jelenet

MIKKAMAKKA   *(még mindig nevetve)* Látod a Szomorúságot?
ÍRÓ   *(lihegve és nevetve)* Oszladozik...
MIKKAMAKKA   ...foszladozik...
ÍRÓ   ...sápadozik...
MIKKAMAKKA   ...halványodik.
ÍRÓ   Eloszlik lassacskán, mint a köd. Köszönöm!
MIKKAMAKKA   Ne köszönd, ez a dolgom. Most egy darabig itt leszel velünk a tisztáson,
s meglátod, utána nem lesz semmi baj.
ÍRÓ   Mi az, hogy veletek? Kikkel?
MIKKAMAKKA   Jó társaság, ne félj! Elsőnek ott van mindjárt Bruckner Szigfrid.

Mikkamakka előveszi a zöld mappából a legfelső rajzot, ami egy idős, hőzentrógeres oroszánt ábrázol, és úgy mutatja az író felé, hogy a közönség is lássa. Aztán megrázza a lapot az ég felé, mire a rajz kivetítve megjelenik a függönyön. Az alján ákombákom betűkkel ez áll: „BRUCKNER SZIGFRID, A KIÉRDEMESÜLT CIRKUSZI OROSZLÁN”

ÍRÓ   Az kicsoda?

Miközben Mikkamakka az egyes szereplőkről beszél, néha a függöny felé int, mire az első rajz helyén még néhány gyerekrajz jelenik meg, mintha diavetítés lenne. Az erdőlakókat bemutató feliratos rajzok a diák fölött sorakoznak fel tablószerűen balról jobbra

MIKKAMAKKA Hej, micsoda nagy hírű oroszlán volt! Nem hallottál róla? *(Dia: plakát a fiatal Bruckner Szigfridről, ahogy a porond közepén feszít)* Artista, főzsonglőr, bűvész, bohóc, balett-táncos. Versengtek érte a cirkuszok.

ÍRÓ Aztán?

MIKKAMAKKA Aztán? *(Dia: Bruckner Szigfrid a szakadt plakát alatt kuporog hőzentrógerban, meggörnyedve)* Aztán megöregedett. Csak a nagy hangja maradt a régi.

ÍRÓ Nagyhangú?

MIKKAMAKKA Az, az, nagyhangú. De bárcsak mindenki úgy lenne nagyhangú, ahogy ő! Majd meglátod.

ÍRÓ Hogy került ide?

MIKKAMAKKA Őreg volt, nem kellett már senkinek. Rá se néztek a cirkuszigazgatók.

A szomszéd jelenik meg a függöny közepénél cirkuszigazgatónak öltözve, kezében a feliratos gyerekrajz alapján készült bábbal

IGAZGATÓ Mit akar ez a kivénhedt fráter?!

Az igazgató Mikkamakka kezébe hajítja Bruckner Szigfrid bábját, majd eltűnik a függöny mögött

MIKKAMAKKA *(a bábbal együtt elindul a színpad bal széléhez)* Bruckner Szigfrid meg szomorkodott, csavargott, kujtorgott. *(Leülteti Bruckner Szigfridet a színpad szélére, a „tablókép” alá)* Egy szép este kint ült a város szélén, potyogtak a könnyei.

ÍRÓ S akkor jöttél te.

MIKKAMAKKA Igen, mondtam már, hogy ez a dolgom. Jöttem, és elhívtam a Négyyszögletű Kerek Erdőbe. Azóta is itt él.

ÍRÓ Kettesben veled.

MIKKAMAKKA Dehogy kettesben. Itt él Ló Szerafin is, a kék paripa.

Mikkamakka előveszi a rajzot Ló Szerafinról, majd megrázza, mire megjelenik a függönyön, ahogy szomorú képpel vándorol. Alatta a felirat: „LÓ SZERAFIN, A KÉK PARIPA”

MIKKAMAKKA Ő, tudod, kéknek született. Ami nem csoda, mert Ló Szerafin lócsoda. Vagyis hogy csodaló. Csakhogy az emberek nem hisznek a csodákban, a kék lovakban meg még kevésbé.

A szomszéd keze jelenik meg, ahogy gumikesztyűben tartja Ló Szerafin bábját, a másik kezében pedig egy óriási kefe, amivel sikálja a bábót. Végül Mikkamakka kezébe dobja Ló Szerafin bábját

MIKKAMAKKA Mosták, dörzsölték, szappanozták, sikálták szegény Ló Szerafint. Persze kék maradt. Erre befestették szürkére, pejre, feketére, sárgára. *(Dia: Ló Szerafin feje kék, a teste többi része pedig csíkokban mindenféle színű)* De egykettőre levedlette a festett szőrt, és újra kéken ragyogott. Akkor minden kezdődött előről. Majd náthát kapott szegény Ló Szerafin a sok mosdatástól.

Újra megjelenik a gumikesztyűs kéz, és a mutatóujjával hívja magához Ló Szerafint, mire ő felnyihog, és elindul az ellenkező irányba, Bruckner Szigfrid mellé

MIKKAMAKKA Megszökött hát, s nekivágott a világnak. Bujkált, vándorolt, igen szomorú volt.

ÍRÓ S akkor jöttél te.

MIKKAMAKKA Igen. Meg aztán itt lakik Aromo is. *(Előveszi Aromóról készült rajzát)*

ÍRÓ Hát ő?

MIKKAMAKKA Aromo nyúl. Ugrifüles, nagyeszű. *(Megrázza a rajzot, mire a függönyre kerül a következő felirattal: „AROMO, A FÉKEZHETETLEN AGYVELEJŰ NYÚL”)* Úgy is hívjuk: fékezhetetlen agyvelejű. Ő meg, tudod, kint lakott a mezőn. Szabad foglalkozású nyúl volt. Egyszer hozám neki a postás egy levelet arról, hogy köteles elvégezni a nyúlfutás-tanfolyamot. El is ment szegény. Egy nagy épületre ki volt írva, hogy Nyúlfutást Oktató Főtanfolyam. Egy bizottság elé vezették, ahol kövér, pirosposzgás urak ültek a bizottságban. *(Dia: Aromo a bizottság előtt)* Aromo éppen mondani akarta, hogy minek tanulja ő a nyúlfutást, amikor...

A szomszéd bújik elő a függöny mögül hatalmas pocakkal, kezében Aromo bábja

FŐKÖVÉR Na, fusson egy kört!

A főkövér Mikkamakka kezébe dobja Aromó bábját, Mikkamakka pedig fut vele egy kört

FŐKÖVÉR Rettenetes!

MIKKAMAKKA *(még mindig a bábbal futva)* A bizottság tagjai heteken át gyakoroltatták, de igen elégedetlenek voltak vele. Aztán előhoztak egy teknősbékát, aki fél nap alatt végigcsoszogott a kerten.

FŐKÖVÉR *(büszkén behozza a teknőst, és iszonyú lassan megtesz vele egy kört)* Na, látod, ez az! Ez az igazi nyúlfutás.

MIKKAMAKKA Aromo igen mérges lett, azt se mondta fapapucs, csak – zsupsz! – átugrott a kerítésen, és futott, mint a nyúl. *(A színpad széléig fut, majd leteszi a bábót Ló Szerafin mellé)*

ÍRÓ S azóta ő is itt él.

MIKKAMAKKA Ő is. Meg itt él Vacskamati is. Olyasféle szerzet, mint én. *(Előveszi a rajzot)* Bent élt a városban, igen szerette mindenki... csakhogy...

ÍRÓ Csakhogy?

MIKKAMAKKA Kicsit szeleburdi. *(Rajzrázás, kivetítés a következő felirattal: „VACSKAMATI, A SZELEBURDI MACSKA”)*

ÍRÓ Az igazán nem nagy baj.

MIKKAMAKKA Attól függ. Na várj, elmondok egy esetet. Volt ennek a Vacskamatinak egy nagyon jó barátja, egy kisfiú. Megbeszélték, hogy délután elmennek moziba. A kisfiú pontosan érkezett, még két fagyalaltot is vett. De Vacskamati nem jött. Elolvadt a fagyalaltja, már csak a lucskos tölcseért szorongatta a kisfiú. *(Dia: a kisfiú az olvadt fagyalalttal, háttérben a mozi)* Mert elindult ugyan Vacskamati a találkozóra, de útközben találkozott egy másik barátjával, aki éppen a Vidám Parkba igyekezett.

A szomszéd ezúttal vidám bohócnak maszkírozva bukkan fel a függöny mögül, és kézen fogja Vacskamati bábját, de Mikkamakka mondja a szövegét

VACSKAMATI Jaj de jó, megyek veled!

MIKKAMAKKA A kisfiút azon nyomban el is felejtette. Bementek a Vidám Parkba, hullámvasutaztak, gokartoztak, virslit ettek, táncikáltak.

A függöny mögül begördül egy ember nagyságú stilizált óriáskerék, amibe a bohóc belekapaszkodik, Vacskamatit pedig felteszi a tetejére

VACSKAMATI Jaj, a kisfiú! *(Mikkamakka odaszalad Vacskamati bábjához, lekapja az óriáskerék tetejéről, és kétségbeesetten keresgélgni kezd)* Jövök már, kisfiú!

BOHÓC *(az óriáskerékben állva, lekonyuló szájjal)* Hová tűntél, Vacskamati?

MIKKAMAKKA Mire a barátja kimászott az óriáskerékből, Vacskamati már eltűnt a tömegben. Nagyon elszomorodott a barátja. Igen nehéz lett a szíve. *(A szomorú bohóc a kerékben állva kigördül a színpadról)* Vacskamati meg fut a sarokra, de a kisfiú már nincs ott, csak egy szétmázolódott fagylaltpacni az aszfalton.

Mikkamakka is eltűnik a függöny mögött Vacskamativál, és abban a pillanatban új dia villan fel: a mozi előtt Vacskamati jelenik meg rohanva, előtte a betonon a felfordult tölcsér és a fagylaltpacni. Mikkamakka lassan visszatér a bábbal, és a színpad széle felé indul vele

MIKKAMAKKA Igen elkeseredett Vacskamati. Hazament, sírdogált, rídogált. Nem múlt el nap, hogy bánatot ne okozott volna valakinek a szeleburdiságával. De legfőképpen magának, mert minden este keservesen megbánta, amit aznap rosszul csinált, és sírdogált odahaza. Akkor aztán...

ÍRÓ Becsöngettél hozzá.

MIKKAMAKKA Be. Elhoztam ide. *(Leteszi a bábót a többiek mellé)*

ÍRÓ Most is olyan szeleburdi?

MIKKAMAKKA Most is, de azért majd megszereted. Mi is szeretjük mindannyian. Még Nagy Zoárd is szereti. *(Előveszi a rajzot)*

ÍRÓ Az kicsoda?

MIKKAMAKKA Nagy Zoárd a lépkedő fenyőfa. *(Rajzrészlet, vetítés a következő felirattal: „NAGY ZOÁRD, A LÉPKEDŐ FENYŐFA”)*

ÍRÓ Tud menni?!

MIKKAMAKKA Tud. Azt kérte annak idején egy tündértől, hogy engedje őt vándorolni.

A függöny résnyire szétnyílik. Anya tündérnek öltözve belibben balról, vele szemben ott áll Nagy Zoárd bábja

NAGY ZOÁRD Nem akarok örökké egy sziklás hegyoldalban állni egy tölgy meg egy bükk szomszédságában, örökké ugyanazt a völgyet nézni, ugyanazt a folyót.

TÜNDÉR Pedig nincs annál szebb, mint háromszáz évig nézni egy völgyet. Egy percig nézni nem érdemes, húsz év nagyon kevés rá, de háromszáz év... az igen!

NAGY ZOÁRD Én akkor is el akarok menni innen. Segíts, kérlek!

TÜNDÉR Jól van, mehetsz.

Mikkamakka odalép a bábhoz, és elindul vele egyhelyben lépkedve. Dia: a lépkedő Nagy Zoárd körül sivatag, tenger, erdő, téli táj

MIKKAMAKKA Na, el is indult Nagy Zoárd. Megjárta a sivatag homokját, a tengerek partjait, szigeteken járt, délszaki földeken, jéghideg északon. Igen ám, csak hogy egyszer elkezdett sajogni a szíve. Újra látni szerette volna a völgyet, a folyót, szeretett volna elbeszélgetni a tölgygel és a bükkal. Fogta magát, hazament. *(Nagy Zoárd bekukkant a függöny mögé, ahonnan zöld fény árad kifelé)*

NAGY ZOÁRD Ez nem ugyanaz a hely, ahol születtem!

MIKKAMAKKA *(ismét menni kezd a bábbal)* Nagy Zoárd újra nekivágott a világnak, hogy megkeresse azt a völgyet, azt a folyót, azt a bükköt és azt a tölgyet. De hogy találta volna meg, amit keresett?! Belefáradt, elszomorodott.

ÍRÓ És akkor találkoztatok.

MIKKAMAKKA Igen, találkoztunk. *(Megáll a bábbal a többiek mellett)*

ÍRÓ Köztetek jól érzi magát?

MIKKAMAKKA Járkálhat kedvére, álldogálhat kedvére. Lehet, hogy néha elvágódik. *(Matatni kezd a mappában)* És velünk van Szörnyeteg Lajos is.

ÍRÓ Szörnyeteg? Annyira csúf?

MIKKAMAKKA *(megmutatja a Szörnyeteg Lajosról készült rajzot)* Hát nem valami nagy szépség, az biztos. De csúfnak se csúf. Meg hát...

ÍRÓ Meg hát?

MIKKAMAKKA Nem is egy lángész. Tudod, olyasféle, aki egy hétig is eltöpreng azon a kacifántos kérdésen, hogy mennyi kettő meg kettő, míg végül nagy boldogan kisüti, hogy öt. Na de ha arról van szó, hogy éhes vagy, és Szörnyeteg Lajosnak egy darab kenyér van a kezében, szemvillanás alatt megfelezi veled. Úgy is hívjuk: a legjobb szívű behemót. *(Rajzrész, kivétel a következő felirattal: „SZÖRNYETEG LAJOS, A LEGJOBB SZÍVŰ BEHEMÓT”)*

ÍRÓ S ő hogy került ide?

MIKKAMAKKA Tudod, milyenek az emberek. Más se tettek, csak nevték szegény Lajost. Elküldték a patikába velős csontért. A henteshez meg aszpirinért. És ő meg ment, segíteni akart. *(Dia a Szörnyeteg Lajoson röhögő emberekről)* Egyszer igen éhes volt, és meglátott egy böhöm embert.

A szomszéd megjelenik böhöm embernek öltözve, ahogy épp egy nagy szelet húst eszik kenyérrrel meg kovászos uborkával. Szörnyeteg Lajos bábja kicsit távolabb áll tőle. A böhöm ember odamegy hozzá, és rákiált

BÖHÖM EMBER Látom, éhes vagy! Szaladj el, hozzál nekem fából vaskarikát, és akkor kapsz a húsból meg az uborkából. Kenyeret is kapsz! Na lódulj! *(Kidobja a bábót a függöny mögül, Mikkamakka meg fel-alá rohangál vele)*

MIKKAMAKKA Lajos már futott is. Majd csak megleli valahol azt a fából vaskarikát. Ami nincs is.

ÍRÓ És meglelte?

MIKKAMAKKA Meg. Mert találkozott velem. *(Leülteti a bábót a színpad elején a többiek mellé)*

ÍRÓ Azóta itt lakik a Négyszögletű Kerek Erdőben.

MIKKAMAKKA Itt, akárcsak Dömdödöm. *(Mutatja a rajzot)*

ÍRÓ Kicsoda?

MIKKAMAKKA Dömdödöm. Azért nevezzük így, mert csak annyit tud mondani: „dömdödöm”. *(Rajzrészlet, vetítés, felirat: „DÖMDÖDÖM”)*

ÍRÓ Semmi mást?

MIKKAMAKKA Semmit. De azért nagyon jól megértjük, akármit is akar mondani.

ÍRÓ Hát ő miért jött ide?

MIKKAMAKKA Magam sem tudom pontosan. De Aromo azt állítja, hogy Dömdödöm tudna beszélni, csak nem akar.

ÍRÓ És miért nem?

MIKKAMAKKA Dömdödöm egyszer nagyon megszeretett valakit. *(Benyúl a függöny mögé, és kivezeti a medveforma Dömdödöm bábját)* Igen megörült, te is tudod, mennyire megörül az ember annak, ha megszeret valakit. *(Az író kezébe nyomja a bábót)* El is indult Dömdödöm, hogy majd odaáll az elé a valaki elé, és azt mondja: szeretlek. Igen ám, de útközben látott két asszonyt.

Az író egy helyben megy a bábbal. Az anya és a lány jelenik meg a függöny két oldalán fejkendőss asszonynak öltözve. Az anya szólal meg károgva

ASSZONY Én igazán szeretem magukat, de ha még egyszer átjön a tyúkjuk a kertembe... *(Némajátékban folytatják a zsörtölődést)*

DÖMDÖDÖM *(az író vezeti a bábót, de Mikkamakka beszél)* Mi az, hogy „de ha még egyszer, akkor már nem fogja szeretni? *(Elmegy az asszonyok előtt, aztán visszafordul, és a homlokára csap)* De hiszen ismerem én ezt a két asszonyt. Világéletükben gyűlöltek egymást. Ejha! *(A két asszony el)*

MIKKAMAKKA *(az író felé fordulva)* A templomtérré érve látja ám Dömdödöm, hogy éppen egy zsinóros zekés poroszló püföl egy rongyos gyereket.

A szomszéd jelenik meg poroszlónak öltözve, és nagyokat sóz somfa pálcájával egy kisfiút ábrázoló báb fenekére

POROSZLÓ Én szeretem az embereket, de azt nem tűrhetem... *(Némajátékban tovább püföli a fiút)*

DÖMDÖDÖM Már megint ez a szó, már megint ez a szeretni szó! *(Odasettenkedik a poroszló mögé, és fellöki, majd a poroszló és a fiú el)*

ÍRÓ *(futva, csillogó szemmel)* Futás közben pedig meghallotta, ahogy egy fiú éppen azt mondja...

A fiú leveszi a kalapot a fejről, így egy pillanatra újra fiúvá változik, és a zsebéből elővesz egy kis tökmagot. Megrágja, majd nagyot sóhajtva kiköpi

FIÚ Én a világon a legjobban a pirított tökmagot szeretem.

ÍRÓ *(megtorpan)* Erre már igazán elkeseredett Dömdödöm, de ez nem volt elég, mert akkor meghallotta, ahogy a ligetben egy lány azt mondja egy fiúnak...

A lány előlép a függöny mögül, odalép a fiúhoz, és megfogja a kezét

LÁNY Én igazán szeretlek. *(Eltűnik a függöny mögött, a fiú visszaveszi a kalapot, újra ő Mikkamakka)*

DÖMDÖDÖM *(most már az író beszél)* Mi az, hogy igazán?! Akkor talán olyan is van, hogy nem igazán? Ha nem igazán, akkor az már nem is szeretet. S ha szereti, akkor miért kell hozzá az az igazán? Vagy szeret valakit az ember, vagy sem.

MIKKAMAKKA De már akkor oda is ért ahhoz, akit megszeretett. *(Az anya lép be a függöny mögül, és az író szemébe néz)* Megállt előtte, rápillantott, és azt mondta...

DÖMDÖDÖM Dömdödöm. *(Anya el)*

MIKKAMAKKA Azóta se hajlandó mást mondani, csak ennyit, hogy „dömdödöm”.

Az író odakíséri a bábót a többiek közé a színpad elejére, és továbbsétál Mikkamakkaival. Felmegy a függöny. A bérház emeletének helyén dús lombosított gyerekrájzos stílusban, a földszinten pedig négy fát szimbolizáló oszlop között zöld fénnel világít egy tisztás. Ide érkeznek meg a párbeszéd végére

MIKKAMAKKA *(megfordul és előremutat)* Odanézz! Ott vannak.

Az anya és a lány két oldalról beszaladnak, megragadják a bábokat, és a tisztáson találkoznak Mikkamakkaival és az íróval, aki tátott szájjal nézi a társaságot

SZIGFRID Isten hozott benneteket!
AROMO Halihó!
LAJOS Szervusztok!
MIKKAMAKKA *(az író felé fordulva)* Akartál valamit mondani?
ÍRÓ Csak azt akarom... csak annyit akarok, hogy dömdödöm.

Sötét

Nyolcadik jelenet

A tisztáson csak a kisfiú Mikkakka bábjaival és az anya Vacskamati bábjaival

VACSKAMATI Mikkakka, ugye, te mindent tudsz?
MIKKAMAKKA Egyszer beszéltünk már erről.
VACSKAMATI Na ugye!
MIKKAMAKKA Mit na ugye! Akkor megállapodtunk abban, hogy majdnem mindent tudok, avagy majdnem tudok mindent, vagyis hogy mindent majdnem tudok.
VACSKAMATI Akkor azt is biztosan tudod, hogy... ugye nekem van születésnapom?
MIKKAMAKKA De még mennyire! Születésnapja mindenkinek van.
VACSKAMATI Jó, jó, ezt tisztáztuk, de mikor?
MIKKAMAKKA Hogyhogy mikor? Nekem például december elsején.
VACSKAMATI Neked, neked! De nekem mikor van?
MIKKAMAKKA Honnan tudnám azt én? Neked kéne tudni.
VACSKAMATI De nem tudom.
MIKKAMAKKA Ajaj!
VACSKAMATI Azahogy még sincs születésnapom...
MIKKAMAKKA De ha egyszer van!
VACSKAMATI Mikor? Mikor? Mikor?
MIKKAMAKKA Például ma.

VACSKAMATI Kedden?

Mikkamakka bólint, és sóhajt egy nagyot

VACSKAMATI Tehát minden kedden.

MIKKAMAKKA Azt már nem. Milyen kedd van ma?

VACSKAMATI Április tizenötödike, kedd.

MIKKAMAKKA Na, akkor ez az, április tizenötödikén születted.

VACSKAMATI Nem lehetne inkább kedd?

MIKKAMAKKA Hogyhogy kedd? Hiszen kedd van.

VACSKAMATI Hogy minden kedden születésnapom legyen.

MIKKAMAKKA Még mit nem! Csak minden április tizenötödikén. Egy évben mindenkinek csak egyszer lehet születésnapja.

VACSKAMATI Kár. *(Szünet)*

MIKKAMAKKA Tényleg kár. *(Szünet)*

VACSKAMATI De hiszen akkor...

MIKKAMAKKA Mit akkor?

VACSKAMATI Ma április tizenötödike van!

MIKKAMAKKA És akkor mi van?

VACSKAMATI Hát a születésnapom!

MIKKAMAKKA Jé, majd elfelejtettem! Isten éltesen! *(Elkiáltja magát)* Vacskamatinak születésnapja van!

Balról jön a lány Aromo és Ló Szerafin bábjaival, jobbról az író Dömdödöm és Bruckner Szigfrid bábjaival, hátulról pedig a szomszéd Nagy Zoárd és Szörnyeteg Lajos bábjaival. Meglölelik Vacskamatit, és felváltva kiáltoznak

MIND Isten éltesen, Isten éltesen! Boldog születésnapot, Vacskamati!

SZIGFRID Várjatok csak!

NAGY ZOÁRD Mi történt?

SZIGFRID Csak... csak... elég furcsa. *(Vacskamatihoz fordul)* Már tizenöt éve ismerlek, és eddig egyszer sem volt születésnapod.

VACSKAMATI De ma kedd van.

SZIGFRID Az mindjárt más!

Dömdödöm int a többieknek, mire magára hagyják Vacskamatit, a színpad elejéhez vonulva kört alkotnak, és suspitolni kezdenek

MIND *(ritmusosan kántálva)* Sutyuru-mutyuru. Sutyuru-mutyuru. Sutyi-mutyi mutyi-sutyi, sutyuru-mutyuru.

DÖMDÖDÖM Dömdödöm!

LÁNY Tényleg! *(Elővesz a mappájából egy üres lapot, és vadul rajzolni kezd)*

FIÚ Jó ötlet! *(Ő is előkap pár színes ceruzát, és segít a lánynak)*

VACSKAMATI Mi tényleg? *(Próbál odaférfközni a többiekhez, de nem lát semmit)* Mi jó ötlet?

Vacskamati épp hátulról akar közelebb kerülni hozzájuk, amikor a lány diadalmasan felemeli a kész rajzot a közönség felé, ami egy színpompás virágot ábrázol. A következő pillanatban a rajzlap közepéből kibomlik ugyanaz a virág bábként elkészítve, amit a fiú tart a kezében. Ő lesz Vacskamati virágja is

AROMO Isten éltesen, Vacskamati!

MIKKAMAKKA Ez a virág a születésnapi ajándékunk. *(Átadja a virágot)*

VACSKAMATI *(boldogan ugrándozva)* De hiszen... ez csodálatos! Köszönöm szépen! Nagyon vigyázok majd rá!

Vacskamati óvatosan leteszi a virágot a színpad elejére, majd jobbra el. Fügöny. Mikkamakka fel-alá sétál a virág előtt

MIKKAMAKKA Uramfia! Szegény, szegény Vacskamati virágja! Azt hiszitek, törödött vele? Nem törödött. Azt hiszitek, öntözte? Nem öntözte. Azt hiszitek, kapálgatta? Nem kapálgatta. Azt hiszitek, rá is nézett? Nem nézett rá. *(Lassan megfordítja a virágbábot, aminek a hátsó fele fonnyadt szürkésbarna)* A virágnak odalett zöldje, sárgája, lilája, kékje.

DÖMDÖDÖM *(a fügöny mögöl)* Dömdödöm!

Felmegy a fügöny. Vacskamati a tisztás közepén henyél, a többiek pedig egyre szűkülő körben közelednek felé

LÓ SZERAFIN Hallottátok? Dömdödöm azt mondta, hogy „dömdödöm”.

NAGY ZOÁRD Hogyne hallottuk volna!

AROMO Bizony nem gondozza a virágját.
SZIGFRID Bizony nem öntözi.
LAJOS Bizony rá se néz.
VACSKAMATI Jaj, elfelejtettem! Pedig az én virágom, Vacskamati virágja. Mindig tudtam. Ne haragudjatok!
NAGY ZOÁRD Hát akkor gondozd!
AROMO Hát akkor öntözd!
SZIGFRID Hát akkor törődj vele!

Függöny. Vacskamati elkezd sűrögni a virág körül. Kiszalad balra, majd egy kapával tér vissza, és kapálgatja a virágot. Utána kiszalad jobbra, és egy kis locsolókannával jön vissza, és úgy tesz, mintha megöntözné. Közben maga elé motyog

VACSKAMATI Gondozlak, gondozlak... Kapállak, kapállak... Öntözlek, öntözlek... *(Egyre hevesebben felváltva kapálja és öntözi a virágot)* Gondozlak... kapállak... Öntözlek... *(Meredten nézi, aztán próbálja erőszakkal megfordítani, hogy újra a színes fele látszódjon, de a virág nem mozdul)* Öntöztelek, kapáltalak, két napja csak veled foglalkozom, mégis kornyadsz, mégis hervadsz! Mi lesz már?! Tessék sárgállani, tessék zöldelleni, tessék lilállani, tessék kékelleni!

A függöny mögül elődugja a fejét Ló Szerafin

LÓ SZERAFIN Mit képzelsz, hónapokig nem törödtél vele, és most azt hiszed, két nap alatt virulni fog?!

NAGY ZOÁRD *(feje a függönynél Ló Szerafiné felett)* Zöldelleni!

AROMO *(függöny, fej)* Sárgállani!

SZIGFRID *(függöny, fej)* Lilállani!

LAJOS *(függöny, fej)* Kékelleni!

DÖMDÖDÖM *(függöny, fej)* Dömdödöm! *(Összedugják a fejüket)*

MIND *(ritmusosan kántálva)* Sutyuru-mutyuru. Sutyuru-mutyuru. Sutyi-mutyi mutyi-sutyi, mutyuru-mutyuru.

Függöny fel

SZIGFRID Úgy határoztunk, hogy elveszük tőled a virágot.

VACSKAMATI Jaj, ne!
 SZIGFRID De igenis elveszük!
 DÖMDÖDÖM Dömdödöm!
 NAGY ZOÁRD Azt mondog, hogy kérdezzük meg a virágot is?
 DÖMDÖDÖM Döm.
 AROMO Akarsz Vacskamatinál maradni?
 VIRÁG Igen.
 NAGY ZOÁRD De hiszen nem öntözött!
 VIRÁG Tudom.
 AROMO De hiszen nem kapálgatott!
 VIRÁG Tudom.
 SZIGFRID De hiszen rád se nézett!
 VIRÁG Tudom.
 NAGY ZOÁRD Aztán meg agyonöntözött.
 VIRÁG Tudom.
 AROMO Agyonkapált.
 VIRÁG Tudom.
 SZIGFRID Sápadt lettél.
 VIRÁG Tudom.
 LAJOS Csenevész lettél.
 VIRÁG Tudom.
 SZIGFRID Akkor meg miért maradnál nála?!
 VIRÁG Azért, mert szeretem.
 AROMOS Miért szereted?
 VIRÁG Csak. *(Elkezd megfordulni)*

Vacskamati táncra perdül, ugrál a virágja körül, alig lát az örömtől

VACSKAMATI Meglátod, rendesen öntözlek, kapállak, törődöm veled ezután.
 VIRÁG Hiszi a piszi.

A virág teljesen megfordul, újra sárgáll, zöldell, liláll, kékell. Vacskamati boldogan átöleli, a többiek álmélkodva körbeállják őket. Függyöny

MÁSODIK FELVONÁS

Első jelenet

Az író és a fiú a függöny előtt megy hazafelé, jobbról balra. A kalap újra az író fején. A fiú elővesz egy fekete-fehér rajzot a mappájából, ami egy furcsa, tüskés lényt ábrázol

- FIÚ   Nézd, Apu, mit rajzoltam!
- ÍRÓ   *(meredten nézi, aztán bizonytalanul mondja)* Nagyon szép.
- FIÚ   Tudod, mi ez? *(Meglibbenti a rajzot, mire kivetül a függönyre)*
- ÍRÓ   Egy... csipkés krumpli?
- FIÚ   Neeem! Ez egy állat.
- ÍRÓ   Nicsak, tényleg! Szeme is van. A hátán meg kinövések... vagyis taréjok... Talán egy őskori sárkánygyík?
- FIÚ   Neeem! Dehogysis! Ez egy tüskés varabin.
- ÍRÓ   Tüskés varabin? Nem emlékszem, hogy a *Zsebenciklopédia* vagy a *Természettudományi kislexikon* szerint létezne ilyen állat.
- FIÚ   Ugyan már, Apu! A Klopédia szerint gepárduc, dögkeserű meg héhúz se létezik.
- ÍRÓ   Csak gepárd, dögkeselyű meg hiúz... Na jó, meg tudnád mondani, hol láttál tüskés varabint?
- FIÚ   De hiszen együtt láttuk!
- ÍRÓ   Hol?
- FIÚ   Hát amikor nézted az álmomat. Nem emlékszel?
- ÍRÓ   Igen? Hát akkor láttuk? A közös álmunkban? Dehogysis felejtettem el. Hogy is feledhetném?! A nagyapánál voltunk vendégségben, egy ágyban aludtunk. Sokáig rugdalóztál meg karattyoltál, és mikor rád szóltam, hogy most már aludj...
- FIÚ   Akkor azt mondtam, hogy nagyon szépeket fogok álmodni, és hogy nézd te is.
- ÍRÓ   Igen... Csak sajnós nem sikerült egyből elaludnom, úgyhogy valószínűleg elkerültük egymást a tüskés varabinnal. Viszont csoda színeset álmodtam. Égő vöröseket láttam, szelíd kékeket és olyasféle habkönnyű zöldeket, amelyeneket csak kora májusi ligetes réteken lehet látni.
- FIÚ   Olyan volt, mint Vacskamati virágja?
- ÍRÓ   Pontosan olyan.

FIÚ   És nálatok, Rácpácegresen, volt tüskés varabin?
ÍRÓ   Nem is tudom... Este néha távoli füttyögéseket hallottam. A félhomályos bokrok között sejtelmesen el-elsuhant egy árny. A padláson egyszer-egyszer alig hallhatóan dobbant valami, és még a kéményen is bedudált. Szerinted a tüskés varabin lehetett?

Lerobbant kocsmá képe jelenik meg a függönyre vetítve

FIÚ   Hát persze. Ki más lett volna? *(Szünet)* Megszomjaztam, Apu. Nem hörpentünk fel itt egy szörpöt?
ÍRÓ   Ebben a szakadt kocsmában? Nem is tudom, felszolgálnak-e szörpöt.
FIÚ   Ez nem akármilyen kocsmá, hanem a Hörpentő nevű szörpentő, ahol kilencvenkilenc féle szörpöt árul...
ÍRÓ   Vinkóci Lőréc, a szörpentő tulajdonosa. Hát persze! Van itt áfonyaszörp, uborkaszörp, hecsedliszörp, édes szörp, savanyú szörp, keserű szörp, piros szörp, kék szörp, sárga szörp. Még szivárványszörp is.
FIÚ   Málnaszörp nincs?
ÍRÓ   Dehogynem. Vinkóci Lőréc árulja a világ legfinomabb málnaszörpjét.
FIÚ   Akkor azt kérek. *(Beszalad a függöny mögé)*
ÍRÓ   Én inkább maradok a jó öreg pálinkánál. *(Szünet)* Rácpácegres... *(Lassan ő is belép a függöny mögé)*

Második jelenet

Ahogy az író eltűnik, felmegy a függöny. A bérház alján ugyanaz a négy oszlop, mint az előző felvonásban, de ezúttal piszkosszürke fény világítja meg a kocsmá fehér kővel lerakott terét, amelynek közepén egy fekete csempe árválkodik. Mellette két asztal székekkel. A háttérben kocsmapultnál ülő felnőttek sziluettje gyerekrajzos stílusban. Halkan morajló kocsmazaj. A bérház emelete kívülről látszódik, és félhomályban marad. A fiú leveszi az ingjét. Fehér, rövid ujjú trikója elején egy háromárbcos kalózhajó pompázik a kocsmá közepén guggolva figyeli a fekete csempét. Ahogy észreveszi az író, az egyik oszlop mögé ugrik. Az író kitartóan az ellenkező irányba néz, színlelt ijedtséggel keresi a fiút

ÍRÓ   Hol ez az Al Capone?

Az író bizonytalan léptekkel halad előre, és jobb lábával rálép a fekete kőre. Al Capone előugrik az oszlop mögül, majd diadalmasan elkiáltja magát, mire a kocsmazaj elüli

AL CAPONE   Benne vagy! Föl a kezekkel! *(Az író magasba emeli a kezét, és végignéz magán)* A csapda!

Az író felszisszen, fájdalmasan mozgatja a jobb lábát. Próbálja felemelni, de a csapda szemmel láthatóan nem engedi. Izgatott moraj fut át a kocsmán. Al Capone lehajol, megtapogatja a csapdát, majd szánakozva felnéz az íróra

AL CAPONE   Fáj?

ÍRÓ   Nagyon. Ripityára zúzta a bokámat. Elengedhetnél.

AL CAPONE   Fizetsz hadisarcot?

ÍRÓ   Egy málna hadisarcot kapsz.

AL CAPONE   Helyes, leengedheted a kezed.

Al Capone szakszerű mozdulatokkal kiszabadítja a csapdába szorult lábat. Az író sántikálva odébbáll. A kocsmazaj újra felmorajlik. Al Capone még mindig a csapdát fogja

AL CAPONE   Vigyem, vagy húzzam fel újra?

ÍRÓ   Nem bánom, legalább más is megtudja, mi a magyarok istene.

Leülnek az egyik asztalhoz, mire belibben az anya pincérnőnek öltözve

AL CAPONE   *(suttogva)* Figyeld!

Megint elcsendesedik a kocsmá. A pincérnő fel-alá rohangál, majd fél perc után pont elindul Al Capone és az író asztalához, amikor jobb lábbal rálép a fekete kőre

PINCÉRNŐ   Jó nap...

AL CAPONE   *(a kocsmái kórussal együtt)* Benne van!

A pincérnő megmerevedik, tanácstalanul néz Al Caponéra

AL CAPONE   *(a fekete kőre mutatva)* Csapdában vagy.

PINCÉRNŐ Milyen csapda?

ÍRÓ A gyerek... tudja, hogy van.

PINCÉRNŐ *(Al Capone felé fordulva)* Ojjé, kiszabadítanál?

ÍRÓ Ne engedd ki, csak ha fizet egy fél pálinkát hadisarcként!

SZOMSZÉD *(hangja hátulról)* Most lépjen le, aki nem akar fizetni! Csapdában van a pincér!

PINCÉRNŐ Hű, engedj el gyorsan, meglógnak a pénzemmel!

AL CAPONE Fizetsz neki egy fél pálinkát?

PINCÉRNŐ Fizetek.

AL CAPONE Rendben. *(Elkezdi kiszabadítani)* Nekem egy málnaszörp lesz. De ne aggódj, azt Apu állja. *(Kiszabadítja)*

PINCÉRNŐ Máris hozom. *(Halkan nyögdecselve el)*

AL CAPONE *(a háttérben ülő figurák felé mutatva)* Hé-kás, azok ott nem Berzsián cimborái?

ÍRÓ Hogy kinek?

AL CAPONE Hát a Berzsiánnak! Tudod, aki otthon olyan csúnyán néz a naptárról.

ÍRÓ Ja, persze. A nővéred beszélt róla?

AL CAPONE Aha. Le is rajzoltam, a barátaival együtt. Nézd csak! *(Előveszi a rajzokat a mappájából)* Ez itt Berzsián, a híres jobbladaköltő. Eléggé hasonlít rád.

ÍRÓ Jé, tényleg. Megtisztelő, hogy Berzsenyihez hasonlítász.

AL CAPONE Nem Berzsenyi, Berzsián!

ÍRÓ Igaz, igaz. Hát ez a lány kicsoda?

AL CAPONE Valami Klopédia.

ÍRÓ Csak nem Zsebenci Klopédia?

AL CAPONE De, ő az, a Zsebenciék locska-fecske lánya. Olyan okos, mint Mikkamakka – majdnem mindent tud. Ott támasztja hátul a pultot. *(A háttérben az egyik sziluett kivilágosodik, és megjelenik rajta Klopédia felnagyított rajza)*

ÍRÓ És ki mellette az a hórihorgas alak?

AL CAPONE *(a rajzon mutatva)* Ő Violin, a fülrepszto zenész. *(Az ő sziluettje is kivilágosodik)* Csodálatosan játszik csimpolyán meg hagymabördön, és egyszer komponált egy kantátát taligára is. Berzsián játszott volna a gyönyörűen nyikorgó talicskáján, de Sróf mester tévét csinált belőle. *(Mutatja a rajzát)*

ÍRÓ Sróf mester?

AL CAPONE Igen, ott ül ő is Klopédia és Violin mellett. *(Kivilágosodik a sziluettje)*
Az áll a műhelye fölött, hogy „Sróf ezeregymester”, de Violin csak úgy hívja: ezeregykontár.

ÍRÓ A taliga miatt?

AL CAPONE Pontosan. Berzsiánnak egyszer elromlott a tévéje, és a taligáján toltta el Sróf mesterhez, aki a tévéből taligát szerelt, a taligából meg tévét.

ÍRÓ Húha! Ezért olyan búskomorak mindhárman?

AL CAPONE Nem. A Berzsián miatt.

A pincérnő érkezik a pálinkával és a málnaszörppel, a fekete csempét nagy ívben kikerülve

ÍRÓ Köszönjük szépen. Mennyivel tartozom?

PINCÉRNŐ Semmivel. A pálinka hadisarc, a málnaszörp pedig a megszabadításomért jár.

ÍRÓ De hát...

A pincérnő rámosolyog az íróra, legyint, és kimegy

AL CAPONE Egészségedre!

ÍRÓ A csapdára! *(Koccintanak, isznak, majd az író a pult felé biccent)* És miért szomorkodnak Berzsián miatt?

AL CAPONE Mert nem köszöntötte fel a mesterét a hatvanadik születésnapján.

ÍRÓ Ő is elfelejtette, mint én Anyu születésnapját?

AL CAPONE Dehogy. Nem ez volt a gond. Írni akart a mester tiszteletére egy ünnepi jobbladát, de háromnegyed éven át nem sikerült neki.

ÍRÓ Ez is ismerős helyzet. Úgy látszik, tényleg hasonlítok erre a Berzsiánra.

Belép a kocsmába a szomszéd torzonborz frizurával és hosszú harcsabajusszal, amiről tej csöpög le a földre. Ő Szőrényszőr Tejbajszán. Ahogy közelít a fekete kőhöz, a kocsmazaj elhal

AL CAPONE *(Tejbajszán felé mutatva)* Oda süss! Tej van a bácsi bajuszán.

TEJBAJSZÁN Úgy is hívnak, hogy Szőrényszőr Tejbajszán. Egy mongol herceg unokája vagyok. És tudhatnád, fiacskám, hogy nem illik mutogatni.

ÍRÓ Bosszant ez a Tejbajszán.

Tejbajszán rálép a fekete kőre

AL CAPONE   *(a kocsmatöltelékkel együtt kiáltva)* Benne van!
TEJBAJSZÁN   Miben vagyok én benne?
AL CAPONE   *(a kőre mutatva)* Hát a csapdában! *(A kocsmá népe egyetértően felmorajlik)*
TEJBAJSZÁN   Marhák! *(Kinyújtja a nyelvét Al Caponéra)*
ÍRÓ   *(dühösen)* Maradjon úgy a nyelve!

Tejbajszán nem bírja behúzni a nyelvét, és mozdulni sem tud

TEJBAJSZÁN   Sz-szegiccék! *(Hurrogás, füttyögés)*
ÍRÓ   Eszem ágában sincs szegíteni! És tudhatná, uram, hogy nem illik csúnyán beszélni meg nyelvet öltögetni. Különösen nem Al Caponéra. Mehetünk?

Al Capone bólint, felveszi az ingjét, és az íróval együtt feláll, majd a képzeletbeli csapdára mutat

AL CAPONE   Itt hagyjuk?
ÍRÓ   Miért, arany?
AL CAPONE   *(suttogva)* Az, meg ezüst.
ÍRÓ   Akkor hozd.

Al Capone odamegy Tejbajszánhoz, kiszabadítja a lábát, és fölmarkolja a csapdát

TEJBAJSZÁN   Végle valahála. Vidd a flána capdád! *(Al Capone és az író kifelé indul)*
Hé, ész a nelvemmel mi lesz?
ÍRÓ   Nem bánom, behúzhatja.
TEJBAJSZÁN   De nem bílom!
ÍRÓ   Na, húzza be szépen a nyelvét.
TEJBAJSZÁN   Nem dudom, de malha!
ÍRÓ   *(üvöltve)* Húzza be rögtön!

Tejbajszán behúzza a nyelvét, és bicegve leül a másik asztalhoz

TEJBAJSZÁN   Köszönöm.
PINCÉRNŐ   *(kelletlenül)* Mi tetszik?
TEJBAJSZÁN   Nézze, milyen nehéz a csapda!

Al Capone az apja mellé érve jobb kezéből a baljába teszi a csapdát, hogy megfoghassa az apja kezét. Kézen fogva a színpad elejére jönnek. Függöny

Harmadik jelenet

A fiú és az író egyhelyben járva megy hazafelé

FIÚ   Berzsiánnak is ez a baja.
ÍRÓ   Ő se tudja behúzni a nyelvét?
FIÚ   Dehogynem. Viszont ha dühében kíván valamit, az megtörténik.
ÍRÓ   Nekem ugyan nincs ilyen bajom.
FIÚ   Emlékszel, hogy ma reggel azt mondtad, csípjen meg a dér?
ÍRÓ   Persze. De akkor a másik Télapó miatt lettem deres, nem igaz?
FIÚ   Arról jutott eszembe a másik Télapó, hogy egyszer csak dideregni kezdél.

Kezd besötétedni. A függöny tetejére hófelhők úsznak be

ÍRÓ   Most is eléggé fázom. Szóval akkor Szórénszőr Tejbajszán nyelve is tényleg miattam...
FIÚ   Igen, tényleg.
ÍRÓ   És Berzsián mit tett a dühkitörései ellen?
FIÚ   Próbált uralkodni magán, de ez sajnos egyre kevésbé sikerült neki. Egészen belebetegedett a sok lábtörésbe és villámcsapásba, amit mérgében kívánt azoknak, akik felbosszantották. Ráadásul a barátait is csúful cserben hagyta.

Teljesen beborul, egyre sötétebb lesz

ÍRÓ   Nahát, milyen sötét lett!

FIÚ Pont ez történt Berzsiánnal is. Ahogy naphosszat otthon gubbasztott, éjszakánként belopózott hozzá a sötétség, és – sutty! – be a szemén, de aztán reggel nem ment ki belőle egészen. Egy idő után annyira ellepte őt, hogy az orráig se látott.

ÍRÓ Te Úristen! Megvakult? (*Megtorpan, maga elé mered, és a hasát fogja*)

FIÚ Meg.

A sötét égből váratlanul nagy pelyhekben hullani kezd a hó

ÍRÓ Ez meg mi?

FIÚ Nem látod? Esik a hó! (*Kezd kicsit világosodni a színpad eleje*)

ÍRÓ Tényleg, most már látom.

FIÚ És itt van Dideki vasúti kocsija is.

Előveszi a mappából a róla készült rajzot, majd meglebegteti, mire kicsiben kivetül a függönyre. Felé fordulnak, és elindulnak háttal a közönségnek, mire a kép egyre nagyobb lesz, és láthatóvá válik a kert is

ÍRÓ Jé, a kert fölött nem hullik a hó... És milyen gyönyörű virágok virítanak a kocsi körül!

FIÚ De hol lehet Dideki meg Ribizli?

A kislány Didekinek öltözve, kisírt szemmel előbukkan a függöny mögül. Vörösese haja van, piros ruhája, és tejfehér arcán szeplők virítanak

DIDEKI Nem láttátok a kutyámat? Elveszett Ribizli. Ribizli, hol vagy?!

FIÚ Sajnos nem láttuk, de Berzsiánék talán tudják, merre lehet.

DIDEKI Jaj, de jó! Elvezetnétek hozzájuk?

FIÚ Persze, csak kövess!

Mindhárman elindulnak egyhelyben jobbra, közben balról besettenkedik a szomszéd Áttentő Redáznak öltözve: fekete ballonkabátban van, kerek napszemüvegben és keménykalapban

ÁTTENTŐ Most megkapjátok! Eljött a teljes sötétség ideje. (*Leveszi a kalapját, mire vaksötét lesz*)

DIDEKI Jaj, ne! Itt ólalkodik a közelben Áttentő Redáz!

ÍRÓ Honnan veszed?

DIDEKI Biztos levette a kalapját ez az éjfejú százszorjajnekünk.

FIÚ Múltkor a Hörpentőben is ezt csinálta, és déli tizenkettőkor töksötét lett.

DIDEKI Csak nehogy elkapja Ribizlit! Áttentő Redáz gyűlöl minden jószívű embert. A jószívű kutyákról nem is beszélve! Remélem, nem éheznek szegénykém!

FIÚ Már közel vagyunk Berzsián házához. Ha valaki, akkor ő tud segíteni nektek. És az íróasztalán van egy nagy cserép virágzó kaktusz.

DIDEKI Akkor gyerünk, ne késlekedjünk!

Mindhárman jobbra el. Ahogy az író is eltűnik, újra nappali világosság lesz, de a vasúti kocsi rajza megváltozott: a vagon körül csupa letiport virág látszik, Áttentő Redáz pedig kalappal a fején, röhögve kikukkant a függöny mögül

ÁTTENTŐ Véged van, Ribizli!

Megemeli a kalapját. Sötét

Negyedik jelenet

Felmegy a függöny. Újra az író lakását látjuk. Az író krétaszín arccal görbed a karosszékekben, kezét a gyomrára szorítja. Nyöszörög.

ÍRÓ Szerinted tényleg tud segíteni Berzsián Didekinek?

FIÚ Reménykedjünk.

A fiú közelebb jön az íróhoz, mutatóujjával a gyomrára bök

FIÚ Megint itt van a Fájdalom? (A falra mutat, ahol ott a Fájdalom rajza. Fekete ruhás fickó szétálló sörénnyel, szájából két hegyes szemfog lóg ki. Az író bólint) Mit csinál?

ÍRÓ Terpeszkedik.

A karosszék karfája alá rejtve ott a Fájdalom bábja, amit az író lassan kiemel a hasa mellett. A színpad felől ez úgy néz ki, mintha a hasából nőtt volna ki

FIÚ Rá is gyújtott?

ÍRÓ Rá. *(Megnyomja a bábót, mire a száján füst szivárog ki)*

FIÚ És Tropicó úr? Már beküldted?

ÍRÓ Troparin a becsületes neve.

FIÚ Ne troparinozz itt nekem. Mikor küldöd már be Tropicó urat?

ÍRÓ Jobban szeretném, ha a Fájdalom magától eltakarodna. *(Felnyög)* De azt hiszem, itt az ideje. *(Egy üvegcséből kiráz egy szemet, lenyeli)*

FIÚ *(suttogva)* Bent van? *(Még közelebb lép, és előveszi a karosszékbe rejtett Tropicó urat – egy nyúlánk, nyalka fehér inges bábót)*

ÍRÓ Bent.

FIÚ Mit csinál?

ÍRÓ Még csak nézelődik.

FIÚ A Fájdalom észrevette már?

ÍRÓ Észre.

FIÚ Mérgelődik?

ÍRÓ *(nyögve)* De még mennyire!

Az író egyik kezével erősen megnyomja a bábót, mire áradni kezd belőle a füst, a másik kezét pedig a gyomrára szorítja. Közben Tropicó úr odalép a Fájdalom mellé, mire az ijedten feltápáskodik az író hasán

FIÚ Már kergeti?

ÍRÓ Nem, még csak beszélgetnek.

FIÚ Mit kérdez a Fájdalom?

FÁJDALOM *(az író hangján)* Mit akar már megint, Tropicó úr?

FIÚ És Tropicó úr mit válaszol?

ÍRÓ *(hörögve)* Tudod te azt...

TROPKÓ ÚR *(a fiú hangján)* Lesz szíves, Fájdalom úr, elkotródni.

FÁJDALOM Nem jókedvemből járok ide, hanem az író úr érdekében.

FIÚ *(meglepetten, a bábót picit leeresztve)* A te érdekedben?

ÍRÓ Igen, mert itt egy fekély *(a gyomrára bök)*, és ez egyre csak nőni fog, ha zsírosat eszem, és vedelek.

FIÚ Mit ha vedelsz?

ÍRÓ Pálinkát.

FIÚ Akkor a Hörpöntőben nem lett volna szabad azt kérned!

ÍRÓ De nem ám...

FIÚ   És Tropicó úr?
ÍRÓ   Nem vitatkozik, felgyúri az inge ujját. *(A fiú felgyúri a báb ingujját)*
FIÚ   Leken neki egyet?
ÍRÓ   *(nyögve)* Remélem.
FIÚ   Jobb kézzel is, meg bal kézzel is?

A fiú elkezd gyepálni Tropicó úrral a Fájdalmat, de ő is védekezik

ÍRÓ   Jaj! Verekszenek.
FIÚ   Gyerünk, Tropicó úr, húzz be neki! *(Egyre hevesebben bokszolja a Fájdalmat)*

A férfi megkönnyebbülten hátradől a karosszékekben

FIÚ   Tropicó úr jó erős, igaz?
ÍRÓ   Ühüm.
FIÚ   Még nem kergette ki egészen?
ÍRÓ   Egészen még nem, de mindjárt kint lesz.
FIÚ   *(súgva)* Állj az ablakhoz.
ÍRÓ   Minek?
FIÚ   Hogyha kijön a Fájdalom, essen le az emeletről. Majd jól összetöri magát.

A férfi fél kézzel a hasához fogja a teljesen kiütött Fájdalmat, és a szoba elejéhez vánszorog. A másik kezével elpantomimozza, hogy kinyitja az ablakot, és kihajol rajta. A Fájdalom lassan felkúszik a testén, és úgy tesz, mintha kiköhögné. A Fájdalom ott lebeg a képzeletbeli ablakpárkányon

ÍRÓ   Most, most kint van.
FIÚ   Hess, hess, ronda Fájdalom, sose gyere vissza! *(Meglöki a Fájdalmat, mire lezuhan az utcára. Puffanás hangja)*

Ötödik jelenet

Bejön a lány, kezében egy teleírt papírral

LÁNY Sziasztok. Hát ti merre jártatok?

FIÚ Felköszöntöttük Vacskamatit a születésnapján, és elvezettük Didekit Berzsiánhoz.

LÁNY Tényleg?

ÍRÓ Úgy bizony. Reméljük, tud neki segíteni. Hát te mit rajzoltál?

LÁNY Nem rajzoltam, írtam. Egy olyan jobbladát.

ÍRÓ Nocsak! Halljuk, halljuk!

LÁNY A címe: *Egy lepke*.
Véres csontok vázán
áll egy virág.
Messzi, messzi
a föld alatt.
A virág
kelyhében
fekszik
egy holtak
holta
lepke.
Kiterjesztett,
mintás szárnyai már nem csapkodnak,
és mégis vele száll a mennybe.

ÍRÓ Ezt a „véres csontok vázán”-t, ezt honnan vetted?

LÁNY Petőfi is ilyeneket írt, nem?

FIÚ Az *Anyám tyúkjás*?

LÁNY Az.

ÍRÓ Nos, hát... Tényleg költött hasonlókat...

LÁNY Különben a jobbladát neked írtam. Meg a szárnyas emberednek.

ÍRÓ A szárnyas emberemnek?

LÁNY Igen, mert az nem lehet, hogy csak elsüllyed és vége.

FIÚ Várjatok, lemaradtam. Ki ez a szárnyas ember?

LÁNY Olyan, mint Ribizli, csak nem kutya, hanem ember. És Apu írt róla egy szomorú történetet, hogy nem bírja el a szárnyát, hanem csak zuhan és zuhan, aztán elsüllyed és vége.

ÍRÓ De hát mi mást tehetne?

LÁNY Amikor elsüllyed, a zuhanás közben egyszer csak egy nagy, fekete terembe ér. Ebben a teremben lakik a hét feketeszárnyú.

ÍRÓ Kicsoda?

LÁNY A hét feketeszárnyú. Pont olyan sötétek, mint Áttentő Redáz. És a te fehér szárnyú emberednek meg kell küzdenie velük. Le kell győznie mind a hetet.

ÍRÓ Le tudja győzni őket?

LÁNY Persze hogy le! És akkor egyszeriben elég erős lesz hozzá, hogy elbírja a szárnyát. Akkor mindjárt tud repülni. Ki tud repülni a föld belsejéből, és ha akar, elrepülhet a csillagokba.

ÍRÓ A csillagokba?

FIÚ Akkor lehet, hogy Nagypával is találkozik.

ÍRÓ Tényleg, még az is lehet. Köszönöm a jobbladát, kislányom!

Az író, az anya, a fiú és a lány kórusa csendül fel halkán, majd egyre közelebbről hallatszik az ismétlődő szöveg a Csiga-biga, gyere ki... dallamára

KÓRUS Adjatok virágot,
mindegy, ha vágott,
mindegy, ha tépett,
Ribizli feléled.

LÁNY Hallgassátok csak! Berzsián is írt egy új jobbladát.

FIÚ Valami virág van benne... meg Ribizli is! Csak nincs valami baja?

ÍRÓ *(a képzelt ablakon kihajolva jobbra tekint)* Nézzétek, ott jönnek!

Balról jön Áttentő Redáz

ÁTTENTŐ Na megálljatok csak, koszos virágkoldusok! *(Lekapja a kalapját, mire újra vaksötét lesz. Függyöny)*

Hatodik jelenet

Ebben a jelenetben mindenkinek csak a hangját lehet hallani. Az anya lép be a szobába, és magával hozza Berzsiánék marionettfiguráit. Az író kapja Berzsiánt, a lány Didekit és Ribizlit, a fiú Violint és Sróf mestert, az anyánál pedig ott marad Zsebenci Klopédia bábja

LÁNY   Jaj, ne! Megint itt van Áttentő Redáz!

ÍRÓ   Hogy segítsünk így Ribizlinek?

ANYA   *(hangos ajtónyitódás után)* Hahó, van itthon valaki?

ÍRÓ   Persze, mind itt vagyunk.

ANYA   Mi lehet ez a szörnyű sötétség?

LÁNY   Hosszú történet, anya, de most segítened kell! Sürgősen szükségünk lenne minél több virágra.

ANYA   Virágra?

FIÚ   Igen. Hallgasd csak!

KÓRUS   Adjatok virágot,
mindegy, ha vágott,
mindegy, ha tépett,
Ribizli feléled.

ANYA   Te jó ég, ki az a Ribizli?

LÁNY   Majd mindent elmesélünk, de most azonnal le kéne dobni az ablakon az összes virágunkat, amink van.

ANYA   Ajjaj...

ÍRÓ   Mi a gond?

ANYA   Sajnos pár napja túllocsoltam a virágainkat, és mind egy szálig kirohadtak. Nagyon sajnálom!

FIÚ   És Pomogács bácsi virágjai?

ANYA   Mi van velük?

FIÚ   Kölsön vehetnénk őket. Majd visszanoének.

ANYA   Micsoda? Hogy vágjuk le azokat a gyönyörű virágokat?

FIÚ   Nem muszáj vágni. Téphetjük is.

ANYA   Még mit nem! Szó sem lehet róla.

LÁNY   De Anya, ez vészhelyzet!

ÍRÓ   Igazuk van. Segítenünk kell Ribizlinek. Gyerünk!

ANYA   Pomogács bácsi meg fog nyúzni minket!

Elindulnak a bejárati ajtó felé, de valamelyikük mindig beveri a fejét, a lábát vagy a kezét. A nagy jajongás után ajtónyitódás hangja, majd tépés, vágás, nyiszálás. Aztán újabb botorkálás és jajgatás

LÁNY   Tessék, Ribizli!
FIÚ   Itt vagy, ugye?
RIBIZLI   *(a lány elváltoztatott hangján)* Igen, itt vagyok. Kicsit kesernyés volt, de azért jól esett, köszönöm! Viszont még mindig kutya éhes vagyok...
(Felvonít)
ÍRÓ   Sajnos nincs több virágunk.
RIBIZLI   Áttentő Redáz meg mindig leveszi a kalapját, amerre járunk, úgyhogy már senki sem akar segíteni nekünk. Ti voltatok az utolsó reményünk!
ÁTTENTŐ   Nézzétek csak végig, ahogy Ribizli éhen hal! *(Gonosz kacaj, függöny fel)*

Hetedik jelenet

Továbbra is havazik. Az utcát már belepte a hó. A család a lakásból irányítja a marionettfigurákat

RIBIZLI   Hagyjatok itt. Ne törődjetek velem. Titeket nem bánt Áttentő Redáz, csak engem gyűlöl.
SRÓF MESTER   És akkor mi lesz a síró, magukra hagyott kisgyerekekkel?

Berzsián fel-alá rohan, füstölni kezd a feje dühében. A többiek ijedten nézik

BERZSIÁN   Azt a fűzfán fűtyülő rézangyalát! *(A fűzfán megjelenik egy csomó rézangyal, fűttyszó)* Legyen tele az egész utca virággal. Az egész város! Nyíljatok ibolyák, bodzák, szarkalábak. Virítsatok estikék, tulipánok!

A hópehelyek mellett különböző színű virágszirmok is hullani kezdenek fentről. Ribizli boldogan szagolgatja őket

ÁTTENTŐ   Hogy az a...

Egy pillanatra sötét lesz, aztán újra világos

KLOPÉDIA   Áttentő Redáz!
BERZSIÁN   Nem ő volt. Belőlem ment ki a sötétség.
ÁTTENTŐ   Majd adok én nektek! Azt hiszitek, kifogtok rajtam?! Sötétben telik el az egész életetek! Vegyétek tudomásul, hogy soha többé nem teszem föl a kalapomat.

Leveszi a kalapját, mire megint vaksötét lesz

KLOPÉDIA   Jaj, mi lesz velünk!
VIOLIN   Örök sötétségbe zárt bennünket.
SRÓF MESTER   Végünk!
DIDEKI   Berzsián, kérlek, vedd le a kalapod.

Az író leveszi a kalapját, erre azonnal világos lesz. Elvigyorodik, és még kétszer megismétli a mutatványt. Áttentő Redáz toporzékol a színpad szélén. Felteszi, leveszi ő is a kalapját, de nem változik semmi

SRÓF MESTER   *(Berzsiánnak)* Úgy látszik, amikor kiment belőled a sötétség, túlságosan megteltél világossal.
ÁTTENTŐ   Ezt még megkeserülöd!
BERZSIÁN   Csapjon beléd a ménkű!

Fentről papírvillámok cikáznak Áttentő Redáz felé, aki jajongva fel-alá rohangál a színpad elején egy darabig, aztán balra el. Függyöny

Nyolcadik jelenet

LÁNY   Jól túljártunk az eszén Áttentő Redáznak, ugye?
ÍRÓ   De még mennyire. Azt hiszem, soha többé nem mer kikezdeni Ribizlivel.

A szomszéd bukkan fel a lépcsőházban. Jajongva odarohan a letépkedett virágaihoz, aztán dörömbölni kezd a bejárati ajtón

FIÚ Jaj, ne! Máris visszatért?
 ÍRÓ Attól tartok, fiam, hogy ez nem Áttentő Redáz...
 ANYA Hanem Pomogács bácsi! (*Kinyitja az ajtót*)
 SZOMSZÉD Zsuzsikám, de jó, hogy otthon talállak! Képzeld mi történt: valaki letarolta a gyönyörű virágaimat!
 LÁNY Mi voltunk azok, Pomogács bácsi.
 FIÚ Vészhelyzet volt, ne haragudj!
 SZOMSZÉD Miféle vészhelyzet?
 ANYA Ebéd közben mindent elmesélünk. Szeretettel várjuk egy kis kacsapecsenyére.
 SZOMSZÉD Na, ez már jobban hangzik! A virágok miatt meg ne fájjon a fejetek! Úgyis be akartam ültetni a cserepeket dinnyemaggal. Júniusra már focilabda méretű dinnyék lesznek a folyosón, és akár labdázhatunk is néhányal. Na mit szólnsz hozzá, te kis gengszter? (*Barackot nyom a fiú fejére*)
 FIÚ Jól hangzik, Pomogács bácsi!
 ANYA Akkor tíz perc múlva várjuk.
 SZOMSZÉD Itt leszek, aranyom. Csak hozok egy üveggel abból a jófajta kerítésszagató dunántúli pálinkából, hogy koccinthatassak az egészségedre az író úrral.
 LÁNY Pálinkát sajnos nem ihat.
 SZOMSZÉD Hogyhogy?
 LÁNY Tropkó úr megtiltotta.
 SZOMSZÉD Kicsoda?
 ÍRÓ Ne is törődj vele, Béla. Természetesen koccintunk egyet. Én majd csak egy gyűszűnyit iszom.
 SZOMSZÉD Ahogy gondolod, Ervinkém. Fő az óvatosság. Akkor tíz perc múlva! (*Szomszéd el*)
 ÍRÓ Itt az ideje, hogy felköszöntsünk, Macska-Vathy!
 FIÚ Mindent összekavarsz, Apu! Nem Macska-Vathy, hanem Vacskamati.
 LÁNY (*súgva*) És mit is adunk Anyunak?
 ÍRÓ Hát Vacskamati virágját!
 FIÚ Tényleg, majd' elfelejtettem!

A fiú előveszi a mappájából a virág rajzát, és kibomlik belőle a virágbáb

ANYA   Nahát, ez igazán gyönyörű! És micsoda illata van!
LÁNY   Ha Ribizli nagyon megéhezik, csak átrepül hozzánk, és pár szippantással
                              jőllakik majd tőle.
ANYA   Csoda egy virág, köszönöm! Meglátjátok, rendszeren öntözöm, kapálom,
                              törődöm vele!

A lány, a fiú és az író szeretettel néznek rá, majd egyszerre kiáltanak fel

MIND   Hiszi a piszi!

Egymás után megölelik anyát, és meghúzzák a fülét. Függyöny